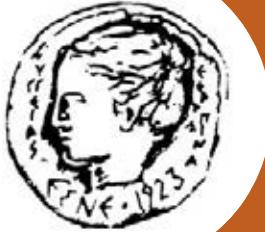

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΕΣΝΕ ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μεσογείων 2, Πύργος Αθηνών Γ' Κτίριο, Αθήνα 115 27 URL: www.esne.gr, e-mail: esne@esne.gr

Μέλος του Διεθνούς
Συμβουλίου
Νοσηλευτών - ICN

Μέλος της Ευρωπαϊκής
Ομοσπονδίας Συνδέσμων
Νοσηλευτών EFN

Μέλος του Ευρωπαϊκού
Νοσηλευτικού Forum WHO

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΕΣΝΕ ΣΤΗΝ 90^η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ EFN

Ο Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος συμμετείχε στην 90^η Γενική Συνέλευση του EFN στις Βρυξέλλες από 16-17 Απριλίου 2009, όπου τα μέλη συζήτησαν σημαντικά ζητήματα σχετικά με τις τρέχουσες δραστηριότητες όπως τη συνεργασία EFN με το ICN και άλλα θέματα του EFN, όπως:

- Πράσινη Βίβλος για το προσωπικό Υγείας της ΕΕ,
- Επιδεξιότητες & Ικανότητες (Skill mix & skill needs),
- Κοινωνικά Ταμεία συνοχής...

Περισσότερα στη σελίδα 6...

ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ 36^{ου} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΜΕ 28,5 ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΠΟ ICN

Ο Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος ως μοναδικός επίσημος εκπρόσωπος των Ελλήνων Νοσηλευτών στο Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών από το 1929, και επισφραγίζοντας...

Περισσότερα στη σελίδα 3...

ΕΠΑΓΡΥΠΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΙΟ ΓΡΙΠΗΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΠΟ ΚΕΕΛΠΝΟ

Το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και άλλους φορείς παρακολουθεί στενά τις τρέχουσες εξελίξεις που αφορούν κρούσματα γρίπης των χοίρων σε ανθρώπους. Το φυλάδιο αφορά την περίπτωση εμφάνισης...

Περισσότερα στη σελίδα 14...

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ, ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΥΦΕΣΗ

Εικοσιτέσσερις Ευρωπαϊκό Νοσηλευτικό Σύνδεσμοι μέλη του EFN (European Federation of Nurses Associations) αναφέρθηκαν, κατά τη διάρκεια της 90^{ης} Γενικής Συνέλευσης, στο αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης στις υγειονομικές και κοινωνικές...

Περισσότερα στη σελίδα 7...

ΔΙΕΘΝΗΣ ΗΜΕΡΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

Το θέμα του φετινού εορτασμού της Διεθνούς Ημέρας Νοσηλευτών, όπως αυτό έχει καθοριστεί από το Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών (ICN) είναι: «Delivering Quality, Serving Communities: Nurses Leading Care Innovations» - «Οι Νοσηλευτές πρωτοπόροι στις καινοτομίες φροντίδας»...

Περισσότερα στη σελίδα 16...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΟΡΗΓΗΣΗ 28,5 ΔΙΕΘΝΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ – INTERNATIONAL
CONTINUING NURSING EDUCATION
CREDITS' (ICNEC'S) – ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ (ICN),
ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΜΥΚΟΝΟΥ 3

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ 36^ο
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ 4

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ 5

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΕΣΝΕ ΣΤΗΝ 90^η
ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ EFN 6

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ (EFN) ΓΙΑ ΤΙΣ
ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 6

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ
ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ, ΑΠΑΝΤΗΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΥΦΕΣΗ 7

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΥΓΕΙΑΣ 8

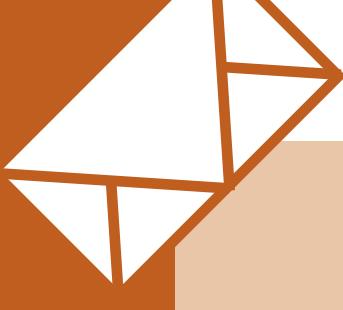
ΤΑ ΝΕΑ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΚΑΙ
ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ... 9

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ICN
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ 13

Ο ΤΡΑΥΜΑΤΙΟΦΟΡΕΑΣ ΜΕ ΤΟ ΠΛΑΤΥ
ΧΑΜΟΓΕΛΟ, ΤΟ ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑ ΚΑΙ
Η ΦΙΛΟΦΡΟΝΗΣΗ 13

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΙΟ ΓΡΙΠΗΣ
Α/Η1Ν1 ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΚΑΙ
ΝΟΣΗΛΕΙΑ ΑΣΘΕΝΩΝ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ 14

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ... ΜΗΝΥΜΑ ΓΙΑ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ!

Η Ανάσταση του Κυρίου, θεμέλιο της πίστης κάθε Χριστιανού, αποτέλεσε κατά καιρούς αφετηρία και έμπνευση σε ποικίλους χώρους. Αποτελεί το σπουδαιότερο και μεγαλοπρεπέστερο γεγονός της Χριστιανικής πίστης, γιατί «ει Χριστός ουκ εγήγερται, ματαία η πίστης ημών» και συνέχεια, κατά επέκταση, άρρηκτα με την πίστη στην ανάσταση των νεκρών, γιατί «ει νεκροί ουκ εγήρονται, ουδέ Χριστός εγήγερται».

Η Ανάσταση του Χριστού ολοκλήρωσε την υλαστήριο θυσία για την απαλλαγή του ανθρώπου από την αιτία του θανάτου, την αμαρτία και έδωσε στον άνθρωπο τη δυνατότητα να αποκαταστήσει το «κατ' εικόνα» και «καθ' ομοίωσιν» με το Θεό.

Η Ανάσταση είναι η άνοδος του πνεύματος προς τους ουρανούς. Σύμφωνα με την ετυμολογία της λέξης, αλλά και το νόημα της θρησκείας μας είναι ψυχική και πνευματική ανάταση που θέλει να υψώσει τον άνθρωπο προς τα άνω, να τον φέρει κοντά στο Θεό και να τον απαλλάξει από τα γήινα, τα φθαρτά και τα εφήμερα.

Σύμφωνα με την Ορθόδοξη πίστη, ο άνθρωπος χάρις στην Ανάσταση, λογίζεται αληθινά ελεύθερος. Η πίστη στην Ανάσταση του Χριστού, διώχνει το φόβο και την αγωνία για το αύριο, απαλλάσσει από την πνευματική νάρκη, καλεί σώμα και ψυχή σε εγρήγορση και οδηγεί αλάθευτα τον άνθρωπο στον αληθινό προορισμό του.

Η Ανάσταση είναι μία αιώνια διακήρυξη αισιοδοξίας για τον άνθρωπο και γιορτάζεται, όχι βέβαια τυχαία, την Άνοιξη, τον ωραιότερο μήνα του χρόνου, τον Απρίλη, τότε που η Ελληνική φύση ανασταίνεται και στολίζεται για χάρη του Χριστού και πλημμυρίζει φως, χρώματα, ευωδίες από τα μύρα της Άνοιξης. Με αυτές τις ομορφιές της Άνοιξης, ας στολίσουμε και εμείς οι Νοσηλευτές τις ψυχές μας και να αφήσουμε κατά μέρος πικρίες, μίση και διαφορές, για να γιορτάσουμε και να βιώσουμε το μήνυμα και το πνεύμα της Ανάστασης και να προσευχηθούμε, ελπίζοντας πάντα για το καλό της Νοσηλευτικής και των Νοσηλευτών.

Ας κάνουμε αυτοκριτική, ας δεχθούμε τα λάθη μας, ας μην κρίνουμε άδικα, ας μη δικάζουμε και καταδικάζουμε, ας ενστερνιστούμε πνεύμα ομόνοιας και συνεργασίας, ας κατανοήσουμε ο ένας τον άλλο και ας πιστέψουμε πραγματικά, ότι όλοι μας έχουμε έναν κοινό σκοπό και αυτόν πρέπει να υπηρετήσουμε.

Ας κωφεύσουμε στα υλόφρονα κηρύγματα και στους άπειρους πειρασμούς της εφήμερης υλικής απόλαυσης, που ηχούν προκλητικά στα αυτιά μας και παρουσιάζονται μπροστά μας φτιασιδωμένοι με στολίδια απατηλά και εφήμερα.

Ας επικεντρωθούμε στα προβλήματα της Νοσηλευτικής, που βρίσκονται προ των πυλών και απαιτούν άμεση λύση, με σύμπνοια, αλτρουϊσμό και πνεύμα συνεργασίας.

Ευχή όλων, η Ανάσταση του Κυρίου να μας φωτίσει στην εξεύρεση σωστών λύσεων για τη Νοσηλευτική και τους Νοσηλευτές.

Ελένη Κυρίτη

36^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

4-7 ΜΑΪΟΥ 2009, ΜΥΚΟΝΟΣ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΣ
HELLENIC NURSES ASSOCIATION

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

MEMBER OF THE INTERNATIONAL COUNCIL OF NURSES (I.C.N.)

Χορήγηση 28,5 Διεθνών Μονάδων Συνεχιζόμενης Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης –
International Continuing Nursing Education Credits' (ICNEC's) –
από το Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών (ICN),
στο Συνέδριο της Μυκόνου

Ο Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος ως **μοναδικός επίσημος εκπρόσωπος των Ελλήνων Νοσηλευτών στο Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών** από το 1929, και επισφραγίζοντας την πολυετή επιτυχή του συνεργασία με τον καταξιωμένο αυτό διεθνή οργανισμό, αδιαμφισβήτητου κύρους, κατάφερε μετά από επίπονες και συντονισμένες προσπάθειες να θέσει υπό την ουσιαστική αναγνώριση του ICN το 36^ο Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο, το οποίο θα πραγματοποιηθεί στη Μύκονο, από 4-7 Μαΐου 2009.

Τονίζουμε, ότι η επιχορήγηση του Συνέδριου μας με Διεθνείς Μονάδες Συνεχιζόμενης Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης από το ICN αποτελεί μια διεθνή αναγνώριση, για **δεύτερη συνεχή χρονιά** και οι Μονάδες, που θα χορηγηθούν στους συμμετέχοντες, αναγνωρίζονται παντού σε όλο τον κόσμο.

Πρόσφατα με τον Νόμο «Ρύθμιση όρων απασχόλησης των νοσοκομειακών ιατρών του ΕΣΥ, σύμφωνα με το ΠΔ 76/2005 και άλλες διατάξεις» για πρώτη φορά γίνεται προσπάθεια να υπάρξει ένα πλαίσιο επαγγελματικής μοριοδότησης, το οποίο όμως δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να αγνοήσει τη διεθνή επιστημονική κοινότητα.

Υπογραμμίζουμε επίσης, ότι η μοριοδότηση από το ICN θέτει το συνέδριό μας σε πλήρη αναγνώριση και συμφωνία με το ευρωπαϊκό πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης, πιστοποιώντας ότι οι γνώσεις και οι δεξιότητες που θα αποκτήσουν οι νοσηλευτές μέσα από τις εργασίες του, είναι σύμφωνες με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά πλαίσια γνώσεων και δεξιοτήτων που ισχύουν για την ελεύθερη διακίνηση των νοσηλευτών μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (σύμφωνα με τη συνθήκη της Μπολόνια), διασφαλίζοντας έτσι την ποιότητα των παρερχομένων νοσηλευτικών υπηρεσιών. Κατά συνέπεια η αντίστοιχη μοριοδότηση αυτών των γνώσεων και δεξιοτήτων ισχύει τόσο σε ακαδημαϊκό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο.

Ως εκ τούτων, σεβόμενοι τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, τις αρχές μας και τη δεοντολογία, καταβάλλουμε κάθε προσπάθεια να είμαστε συνεπείς και ειλικρινείς απέναντι στους Έλληνες νοσηλευτές.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο,

Η Πρόεδρος
Δρ Ελένη Κυρίτση

Ο Γενικός Γραμματέας
Ευάγγελος Δούσης

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Καλούνται τα μέλη του Εθνικού Συνδέσμου Νοσηλευτών Ελλάδος, **τα ταμειακώς ενημερωμένα, δηλαδή όσα κατέβαλαν τη συνδρομή του έτους 2009**, να προσέλθουν στην Ετήσια Γενική Συνέλευση στις 5 Μαΐου 2009, ημέρα Τρίτη και ώρα 13:30, στη **Μύκονο** – ξενοδοχείο Myconian & Spa.

ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ:

1. Έκθεση πεπραγμένων Διοικητικού Συμβουλίου 1-01 έως 31-12-2008.
2. Οικονομικός Απολογισμός - Ισολογισμός από 1-01 έως 31-12-2008 - Προϋπολογισμός έτους 2009.
3. Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής.
4. Απαλλαγή Διοικητικού Συμβουλίου και Εξελεγκτικής Επιτροπής πάσης ευθύνης.

Σε περίπτωση μη απαρτίας, η Γενική Συνέλευση θα πραγματοποιηθεί στις 12 Μαΐου 2009, ημέρα Τρίτη και ώρα 18:00, στα γραφεία του ΕΣΝΕ.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο,

Η Πρόεδρος
Δρ Ελένη Κυρίτση

Ο Γενικός Γραμματέας
Ευάγγελος Δούσης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σε περίπτωση, που δεν μπορείτε να παρευρεθείτε αυτοπροσώπως στην Ετήσια Γενική Συνέλευση, μπορείτε να εκπροσωπηθείτε από άλλο Τακτικό, ταμειακά ενημερωμένο, Μέλος του Σωματείου, υπογράφοντας την πιο κάτω εξουσιοδότηση (άρθρο 24 του Καταστατικού, παράγραφος 2).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για την εξουσιοδότηση πρέπει να έχετε τακτοποιήσει τη συνδρομή του έτους 2009 και εσείς, αλλά και το μέλος, που θα εξουσιοδοτήσετε να σας εκπροσωπήσει.

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ

Ο/η υπογεγραμμένος/η .....

Υπηρετώ σε .....

Εξουσιοδοτώ το/τη συνάδελφό μου .....
τακτικό μέλος του Σωματείου «ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ», να με εκπροσωπήσει στην Ετήσια Γενική Συνέλευση του ΕΣΝΕ που θα λάβει χώρα **5 ΜΑΪΟΥ 2009**, στο **Ξενοδοχείο MYCONIAN & SPA, στη Μύκονο**.

Ο/Η εξουσιοδοτών/τούσα

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΕΣΝΕ ΣΤΗΝ 90^η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΔΕΥΣΗ ΤΟΥ EFN

Ο Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος συμμετείχε στην 90^η Γενική Συνέλευση του EFN στις Βρυξέλλες από 16-17 Απριλίου 2009, όπου τα μέλη συζήτησαν σημαντικά θέματα σχετικά με τις τρέχουσες δραστηριότητες όπως τη συνεργασία EFN με το ICN και άλλα θέματα του EFN, όπως:

- Πράσινη Βίβλος για το προσωπικό Υγείας της ΕΕ,
- Επιδεξιότητες & Ικανότητες (Skill mix & skill needs),
- Κοινωνικά Ταμεία συνοχής,
- Πρόγραμμα της ΕΕ για την Ασφάλεια των Ασθενών (EUNetPaS),
- Συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ σχετικά με την ασφάλεια των ασθενών,
- Συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ σχετικά με τις νοσοκομειακές λοιμώξεις (HCAs),
- Ποιοτικά πρότυπα,
- Τη Σύνοδο Κορυφής της Μπολόνια και τελευταίο αλλά όχι ασήμαντο
- Επερχόμενο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις Ευρωεκλογές του Ιουνίου 2009.

Τα μέλη του EFN είχαν αρκετό χρόνο για να συζητήσουν τις επιπτώσεις που έχει δημιουργήσει η οικονομική κρίση στη νοσηλευτική, στους νοσηλευτές και στην ποιότητα παροχής υγείας σε εθνικό επίπεδο.

Η πλειοψηφία των χωρών ανέφερε, ότι η κρίση έγινε αισθητή μέσω των περικοπών του προϋπολογισμού υγείας, προσωρινές απολύσεις προσωπικού, διακοπή λειτουργίας των ΜΕΘ, των νοσοκομείων και άλλων εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης, μείωσης των μισθών, μείωσης της εισαγωγής φοιτητών στις νοσηλευτικές σχολές, αναγκαστικής απλήρωτης άδειας και μείωσης του ύψους των συντάξεων. Αυτό οδηγεί τους νοσηλευτές σε αυξανόμενο φόρτο εργασίας, σε επισφαλείς υπηρεσίες και σε επισφαλή νοσηλευτική φροντίδα.

Στη συνέχεια της συζήτησης αυτής της στρογγυλής τραπέζης, το EFN δημοσίευσε ένα δελτίο τύπου για αυτό το σημαντικό ζήτημα, που καλεί τους αρχηγούς κρατών και τους έπουργούς οικονομίας να επενδύσουν και να προστατεύσουν την υγεία και τις κοινωνικές υπηρεσίες, στηρίζοντας ουσιαστικά και οικονομικά το προσωπικό υγείας των κρατών μελών, που έχουν υποστεί τις μεγαλύτερες συνέπειες λόγω της οικονομικής κρίσης.

Ο Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος συμμετείχε ενεργά στην **Ομάδα Εργασίας για τα Επαγγελματικά και Εκπαιδευτικά Νοσηλευτικά Θέματα**, τα αποτελέσματα της οποίας ενσωματώθηκαν στις αποφάσεις του EFN και θα σταλούν στα αρμόδια όργανα της ΕΕ, προκειμένου να αποτελέσουν χρήσιμες πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όταν αυτή λαμβάνει αποφάσεις και εισηγείται νομοθεσία επί νοσηλευτικών θεμάτων.

Στα πλαίσια της Γενικής Συνέλευσης του EFN, τα μέλη του EFN είχαν την ευκαιρία να ακολουθήσουν μια σειρά μαθημάτων που οργανώθηκαν στις 15 Απριλίου 2009, από το Ευρωπαϊκό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα. Τα μέλη του EFN πληροφορήθηκαν για τα μέσα άσκησης πίεσης και προσαρμογής των στρατηγικών τους σύμφωνα με τις τρέχουσες αλλαγές σε επίπεδο οργάνων της ΕΕ, και πώς να εισαγάγουν τις διαδικασίες λήψης απόφασης. Τέλος, μια επίσκεψη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο οργανώθηκε για τα μέλη για να πάρουν μια πλήρη εικόνα στον τρόπο με τον οποίο αυτό το όργανο λειτουργεί.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ (EFN) ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ

Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συνδέσμων Νοσηλευτών (EFN), με μέλη πάνω από 6 εκατομμύρια νοσηλευτές στην Ευρώπη, αποτελεί μια σημαντική εκλογική δύναμη και καλεί τους υποψηφίους Ευρωβουλευτές να υποστηρίξουν τρεις προτεραιότητες και να χρησιμοποιήσουν την επιρροή τους για να βοηθήσουν:

1. Στην εφαρμογή της «Ευρωπαϊκής Νοσηλευτικής Οδηγίας» η οποία ρυθμίζει την κοινή αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (Οδηγία 36).
2. Στον προγραμματισμό του Ευρωπαϊκού Εργατικού Δυναμικού για την υγεία και την αντιμετώπιση των αναγκών των ασθενών.

3. Στην προσφορά ποιότητας και προστασίας της ασφάλειας των ασθενών.

Τα μέλη του EFN πρέπει να δραστηριοποιηθούν:

- Ζητώντας από τους υποψηφίους Ευρωβουλευτές να ασκήσουν επιρροή στην ΕΕ σε θέματα υγείας και απασχόλησης.
- Εμπλέκοντας τον τύπο σε σημαντικά θέματα για τα οποία οι υποψήφιοι Ευρωβουλευτές πρέπει να μιλήσουν.
- Επιστρατεύοντας άλλα μέλη ώστε να κάνουν την ψήφο τους να μετρά.

Έκκληση του EFN προς τους υποψηφίους Ευρωβουλευτές για δράση:

1. **Εφαρμογή της «Νοσηλευτικής Οδηγίας» (οδηγία 36) για τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης για τους Νοσηλευτές και καθιέρωση ενός συστήματος συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης.**

Το EFN καλεί τους υποψηφίους Ευρωβουλευτές να εκμεταλλευτούν την νομοθετική δομή της ΕΕ ώστε να βοηθήσουν να κινηθεί το σύστημα για κοινή αναγνώριση υψηλότερης ποιότητας νοσηλευτικής εκπαίδευσης. Οι κλινικές δεξιότητες δεν μπορούν να χωριστούν από τα ακαδημαϊκά επίπεδα γνώσεων. Ένα Ευρωπαϊκό συνεχές πλαίσιο επαγγελματικής ανάπτυξης και ένας μηχανισμός ελέγχου πρέπει να αναπτυχθούν σαν τμήμα του γενικού μηχανισμού της ΕΕ για τον σχεδιασμό του εργατικού δυναμικού και την ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στα Κράτη μέλη.

2. **Σχεδιασμός του εργατικού δυναμικού για την υγεία προς αντιμετώπιση των αναγκών των ασθενών.**

Το EFN καλεί τους υποψηφίους Ευρωβουλευτές να ασχοληθούν αποτελεσματικά τόσο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και στα εθνικά κοινοβούλια με διαβούλευσεις και να συμμετέχουν σε δημόσιες συζητήσεις σχετικές με την παρακολούθηση και σχεδιασμό του υγειονομικού εργατικού δυναμικού. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του υγειονομικού συστήματος, οι επιδεξιότητες και οι ικανότητες, παράλληλα με την ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, πρέπει να γίνουν προτεραιότητα στην ΕΕ.

Το EFN καλεί τους υποψηφίους Ευρωβουλευτές να ενισχύσουν τις Κυβερνήσεις μέσω της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας και μέσω πρωτοβουλιών, λαμβάνοντας υπόψη τις υγειονομικές ανάγκες των ασθενών.

3. **Προσφορά ποιότητας και προστασίας της ασφάλειας των ασθενών.**

Το EFN καλεί τους υποψηφίους ευρωβουλευτές να εγγυηθούν, ότι όλες οι χώρες της ΕΕ έχουν μηχανισμό για τη συνεχή παρακολούθηση και ανάπτυξη της ποιότητας και ασφάλειας των συστημάτων παροχής φροντίδας καθώς και για την καταγραφή των αποτελεσμάτων. Τέτοιος μηχανισμός θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιηθεί για ενημέρωση ενός συμφωνημένου Ευρωπαϊκού πλαισίου για την ποιότητα και ασφάλεια.

ΕΠΕΝΔΥΣΤΕ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΓΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Επένδυση στην Υγεία, Απάντηση στην Παγκόσμια Ύφεση

Εικοσιτέσσερις Ευρωπαϊκοί Νοσηλευτικοί Σύνδεσμοι μέλη του EFN (European Federation of Nurses Associations) αναφέρθηκαν, κατά τη διάρκεια της 90^{ης} Γενικής Συνέλευσης, στο αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης στις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες στα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πλειονότητα των χωρών ανέφερε οικονομικές περικοπές στην υγεία, απολύσεις, κλείσιμο μονάδων, νοσοκομείων και άλλων υγειονομικών υπηρεσιών, μείωση των μισθών, μείωση εισαγωγής φοιτητών νοσηλευτικής, αναγκαστικές άδειες άνευ αποδοχών και μείωση των συντάξεων.

Αυτό θα οδηγήσει σε επισφαλείς υπηρεσίες και επισφαλή φροντίδα των ασθενών.

ΕΠΟΜΕΝΩΣ, το EFN καλεί τους αρχηγούς των Κρατών και τους Υπουργούς Οικονομικών:

- Να επενδύσουν και να προστατεύσουν τις έγειονομικές και κοινωνικές Υπηρεσίες και όχι να κάνουν περικοπές.
- Να αυξήσουν το εργατικό δυναμικό για την υγεία αντί να το μειώσουν.
- Να υποστηρίξουν οικονομικά εκείνα τα Κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο θα πρέπει άμεσα να υποστηρίξουν τα Κράτη μέλη με όρους ώστε να διασφαλιστούν οι υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες.

Τα μέλη του EFN κατέληξαν: Είμαστε στην αρχή μιας ύφεσης, η οποία θα οδηγήσει σε σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις για την υγεία, εκτός αν ληφθούν άμεσα μέτρα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΥΓΕΙΑΣ 2009

Σώστε ζωές: Δημιουργήστε ασφαλή νοσοκομεία για την αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων

Ε. Δούσης

Στις 07 Απριλίου 2009 εορτάστηκε η Παγκόσμια Ημέρα Υγείας 2009 που εφέτος αναφερόταν στην ασφάλεια των εγκαταστάσεων υγείας και την ετοιμότητα των εργαζομένων στο χώρο της υγείας οι οποίοι φροντίζουν αυτούς που, με αφορμή τις έκτακτες καταστάσεις που εμφανίστηκαν τα τελευταία χρόνια και είχαν καταστροφικές συνέπειες τόσο για τις υποδομές όσο και την οργάνωση των συστημάτων υγείας των χωρών που επλήγησαν από αυτές.

Οι μονάδες υγείας και ιδιαίτερα αυτές της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας είναι ουσιαστικής σημασίας για την αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων αφού φροντίζουν τα θύματα και τις ανάγκες των ανθρώπων και προλαμβάνουν τη διάδοση ασθενειών.

Συχνά τα εύθραυστα συστήματα υγείας αδυνατούν να λειτουργήσουν μετά από μια καταστροφή με άμεσες και έμμεσες συνέπειες για την δημόσια υγεία.

Το 2009, η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (WHO) και οι διεθνείς φορείς / συνεργάτες της τονίζουν τη σημασία των επενδύσεων στις υποδομές υγείας ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά έκτακτες καταστάσεις και να εξυπηρετήσουν τα άτομα που έχουν ανάγκη. Προτέρευουν επίσης τους φορείς υγείας να αναπτύξουν συστήματα άμεσης αντιμετώπισης εσωτερικών έκτακτων καταστάσεων όπως είναι οι πυρκαγιές, διασφαλίζοντας έτσι την ποιοτική παροχή υπηρεσιών.

Η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας τονίζει έξι άξονες στους οποίους

πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη σημασία οι κυβερνήσεις, οι αρχές δημόσιας υγείας και τα νοσοκομεία ώστε να αντιμετωπίσουν με ασφάλεια έκτακτες καταστάσεις. Αυτοί περιλαμβάνουν την εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας, τον σχεδιασμό και την κατασκευή ασφαλών νοσοκομείων, την αναθεώρηση των υπαρχόντων υπηρεσιών υγείας ώστε να γίνουν πιο αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων και την ασφάλεια του προσωπικού και των υλικών.

Τα έξι βήματα που πρέπει να κάνουν οι κυβερνήσεις, οι αρχές δημόσιας υγείας, τα νοσοκομεία και οι υπηρεσίες υγείας είναι:

1. διασφάλιση της ασφάλειας των νοσοκομείων
2. προστασία και εκπαίδευση των εργαζομένων του χώρου της υγείας από έκτακτες καταστάσεις
3. σχεδιασμός για άμεση ανταπόκριση σε έκτακτες καταστάσεις
4. σχεδιασμός και κατασκευή εύκολα προσαρμόσιμων νοσοκομείων στις ανάγκες των έκτακτων καταστάσεων
5. υιοθέτηση εθνικών προτύπων και προγραμμάτων για ασφαλή νοσοκομεία και
6. προστασία του εξοπλισμού των φαρμάκων και των υλικών

Εκδηλώσεις που έγιναν σε όλο τον κόσμο τόνισαν ιδιαίτερα τον ασφαλή σχεδιασμό, την κατασκευή άλλα και την προετοιμασία των εγκαταστάσεων υγείας για έκτακτες καταστάσεις, ώστε να σωθούν ζωές και να προαχθεί η παγκόσμια υγεία.

(πηγή: <http://www.who.int/world-health-day/2009/en/index.html>)

Τα Νέα των Τομέων και των Περιφερειακών Τμημάτων:

έτσι για να είμαστε πάντα ενημερωμένοι...

Τομέας Διοίκησης ΕΣΝΕ

Με ιδιαίτερη επιτυχία, πραγματοποιήθηκε την 5η Μαρτίου 2009 στο αμφιθέατρο του ΠΓΝ «ΠΑΝ. & ΑΓΛΑΪΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ» η διαδραστική εκπαιδευτική δραστηριότητα που οργάνωσε ο Τομέας Διοίκησης NY του ΕΣΝΕ, στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με θέμα «Διαταραχές Προσωπικότητας στον εργασιακό χώρο: αναγνώριση & στρατηγικές αντιμετώπισης». Παρά τις αντίξοες καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν την ημέρα εκείνη, νοσηλευτές από Δημόσια και Ιδιωτικά Νοσηλευτικά Ιδρύματα των Αθηνών παρακολούθησαν και συμμετείχαν ενεργά στα δρώμενα του φροντιστηριακού μαθήματος.

Μετά τους σύντομους χαιρετισμούς που απεύθυναν η Διευθύντρια της NY του ΠΓΝ «ΠΑΝ. & ΑΓΛΑΪΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ» και Πλαναγιώτα Τσούγια και η Σύμβουλος του Τομέα Διοίκησης Αναπλ. Καθ. και Ήρω Μπροκαλάκη, η Πρόεδρος της Επιτροπής του Τομέα και Πανωραία Ράμμου έκανε σύντομη παρουσίαση:

1. Της νέας επιτροπής του Τομέα Διοίκησης NY 2008-2012,
2. Των στόχων και των δραστηριοτήτων του Τομέα για την 4ετία 2008-2012,
3. Των πεπραγμένων και του προγραμματισμού των δραστηριοτήτων του 2ου εξαμήνου 2009.

Το περίγραμμα της, 2ωρης σε διάρκεια, εκπαιδευτικής δραστηριότητας περιελάμβανε:

1. Διάλεξη (εισαγωγικά στοιχεία, απαραίτητοι ορισμοί, γνωρίσματα και διαταραχές προσωπικότητας) με ομιλητή τον κο Θεοφάνη Φώτη.
2. Σενάρια με υπόδοση ρόλου (Role Play) με τις 3 συχνότερα εμφανιζόμενες διαταραχές προσωπικότητας στον εργασιακό χώρο (συντονιστής ή και Σοφία Χαραλαμπάκη και role play οι Πανωραία Ράμμου και Νικόλαος Φώτος). Μετά από κάθε σενάριο το ακροατήριο καλούνταν να καταθέσει προσωπικές εμπειρίες και προτάσεις αντιμετώπισης ενός ανάλογου περιστατικού στο χώρο εργασίας του. Υπήρξε έντονος προβληματισμός ανάμεσα στο ακροατήριο όσον αφορά στο ρόλο που διαδραματίζουν

παράγοντες όπως κοινωνικό-οικονομικοί, εκπαιδευτικοί καθώς και οι εργασιακές σχέσεις στην εκδήλωση διαταραχών προσωπικότητας. Αναδύθηκε η αναγκαιότητα της ανάπτυξης οργανωσιακής κουλτούρας και εκμάθησης επικοινωνιακών δεξιοτήτων στους νοσηλευτές ενώ τέλος διατυπώθηκε η άποψη ότι τα θέματα αυτά πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της βασικής νοσηλευτικής εκπαίδευσης.

3. Στρατηγικές αντιμετώπισης των διαταραχών προσωπικότητας (ομιλητής κος Θεοφάνης Φώτος). Με βάση την Βέλτιστη Τεκμηριωμένη Νοσηλευτική Πρακτική (Best Evidence Nursing Practice) ο ομιλητής πρότεινε τρόπους διαχείρισης ατόμων με διαταραχές προσωπικότητας στον εργασιακό χώρο.

Η εν λόγω εκπαιδευτική δραστηριότητα απέσπασε ιδιαίτερα θετικά σχόλια τα οποία αποτυπώθηκαν στις φόρμες αξιολόγησης που συμπληρώθηκαν, μετά τη λήξη της, από τους συμμετέχοντες.

Η Επιτροπή του Τομέα Διοίκησης NY εκφράζει τις ευχαριστίες του στη Διεύθυνση Νοσηλευτικής έπιρεσίας του ΠΓΝ «ΠΑΝ. & ΑΓΛΑΪΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ» για την πρόσκληση διεξαγωγής της εκπαιδευτικής δραστηριότητας και ελπίζει στη συνεργασία και με άλλες Διευθύνσεις NY για παρόμοιες δραστηριότητες.

Ο Τομέας Διοίκησης προσκαλεί τα μέλη του ΕΣΝΕ με ενδιαφέρον στα θέματα Διοίκησης να δηλώσουν το παρόν στις δραστηριότητες του Τομέα. Υπενθυμίζεται ότι στην ιστοσελίδα του ΕΣΝΕ (www.esne.gr) βρίσκονται πληροφορίες σχετικά με:

- α) Προγραμματισμένες δραστηριότητες του Τομέα.
- β) Προτάσεις που αποσκοπούν στην αποτελεσματικότερη άσκηση της Διοίκησης στον εργασιακό χώρο.
- γ) Τρόπο συμμετοχής στις δραστηριότητες του Τομέα Διοίκησης NY του ΕΣΝΕ.

Τομέας Νοσηλευτικής Ογκολογίας

Στις 26-28 Μαρτίου 2009 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στο 15^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κλινικής Ογκολογίας, στο οποίο συμμετείχε ενεργά ο Τομέας Νοσηλευτικής Ογκολογίας του ΕΣΝΕ, με εκπροσώπηση στην Επιστημονική Επιτροπή του Συνέδριου και με διάλεξη, στο πλαίσιο στρογγυλού τραπεζιού, για την Υποστηρικτική Ογκολογία με θέμα «Εξαγγείωση κυτταροστατικών - Νεότερα δεδομένα / Κατευθυντήριες Οδηγίες».

Η εξαγγείωση των κυτταροστατικών φαρμάκων αποτελεί ένα σοβαρό κλινικό συμβάν, με συνέπειες στην ποιότητα ζωής του ασθενούς, διαταραχές στην αισθητική και λει-

τουργική του ικανότητα, καθυστερήσεις στη χορήγηση της αντινεοπλασματικής του αγωγής και υψηλότερο κόστος των υπηρεσιών υγείας, εφόσον δεν αντιμετωπιστεί έγκαιρα και αποτελεσματικά. Παρά το γεγονός ότι δεν θεωρείται πολύ συχνή επιπλοκή, εκτιμάται ότι αποτελεί το 0,5%-6% των ανεπιθύμητων ενεργειών, που σχετίζονται με τη θεραπεία.

Η αντιμετώπιση της εξαγγείωσης βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στην ταξινόμηση των κυτταροστατικών φαρμάκων ανάλογα με τον τρόπο δράσης τους σε κυτταρικό επίπεδο και την πιθανότητα να προκαλέσουν ιστική βλάβη εάν εξαγγειωθούν. Ότι νεότερο διαθέτουμε σε κλινικές οδηγίες για

τη διαχείριση αυτού του προβλήματος είναι οι Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξαγγείωση, που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Ένωση Νοσηλευτών Ογκολογίας (EONS), το 2007. Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό εργαλείο-πρότυπο, που βασίζεται σε εκτεταμένη βιβλιογραφική ανασκόπηση και στα πιο πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα. Σε εξέλιξη βρίσκεται η ελληνική μετάφραστή του με ευθύνη του Τομέα, προκειμένου οι οδηγίες αυτές να αποτελέσουν σημείο αναφοράς για όλους τους νοσηλευτές Ογκολογίας της χώρας μας, αλλά και για το σύνολο των επαγγελματιών Υγείας, που εμπλέκο-

νται στη διαδικασία χορήγησης τκυπαροστατικών φαρμάκων.

Ως απαραίτητες προϋποθέσεις, για την αποτελεσματική διαχείριση της εξαγγείωσης, υπογραμμίζονται η κατάλληλη εκπαίδευση του εμπλεκόμενου προσωπικού, η εκπαίδευση ασθενών και συνοδών, η χρήση ειδικών πρωτοκόλλων στην κλινική πράξη, η αμεσότητα των παρεμβάσεων, η χρήση ειδικών αντιδότων, εφόσον διατίθενται και η πλήρης καταγραφή και τεκμηρίωση όλων των ενεργειών.

Για τον Τομέα
Άννα Παπαδούρη

ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΣΑ: Η ΠΡΩΤΗ ΑΝΟΙΞΗ

Πριν ένα μήνα περίπου, σε εβδομαδιαίο περιοδικό κυριαρχότητας εφημερίδας και με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καρκίνου, δημοσιεύτηκαν οι προσωπικές ιστορίες συνανθρώπων μας, που βίωσαν την εμπειρία του καρκίνου.

Με ρεαλισμό, αισιοδοξία και χιούμορ περιέγραψαν την εμπειρία τους και μετέδωσαν το μήνυμα, πως η «ανίστα αρρώστια» μπορεί να ιαθεί.

Υπάρχουν, όμως και τα άτομα με καρκίνο, που δεν θα καταφέρουν να ξεπεράσουν τη σοβαρή απειλή κατά της ζωής τους. Ασθενείς που δεν ανταποκρίνονται σε καμιά θεραπεία. Είναι τα άτομα εκείνα που η αρρώστια τους έχει κακή πρόγνωση και που βιώνουν έντονα σωματικά, ψυχοσυναισθηματικά και κοινωνικά προβλήματα.

Πως μπορούμε να υποστηρίξουμε τους ανθρώπους, που η οδυνηρή εμπειρία της αρρώστιας επηρεάζει κάθε διάσταση της ζωής τους; Η απάντηση βρίσκεται στην ανακουφιστική φροντίδα, η οποία ανταποκρίνεται με ολιστικό τρόπο στις οργανικές, ψυχοκοινωνικές και πνευματικές ανάγκες των ασθενών που πάσχουν από μια χρόνια και απειλητική για την ζωή τους αρρώστια. Παράλληλα περιλαμβάνει τη στήριξη των οικογενειών τους, κατά τη διάρκεια της αρρώστιας, αλλά και μετά το θάνατο του ασθενή προκειμένου να εξασφαλιστεί η καλύτερη δυνατή ποιότητα ζωής. Η ανακουφιστική φροντίδα δεν καθορίζεται μόνο από τη θεραπεία, αλλά κυρίως από τη σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ του αρρώστου και της διεπιστημονικής ομάδας που εμπλέκεται στη φροντίδα του.

Οι υπηρεσίες που παρέχουν ανακουφιστική φροντίδα στην Ελλάδα είναι ελάχιστες και λειτουργούν με σημαντικές ελειξίψεις σε επίπεδο οργάνωσης και δομών. Αξίζει να γίνει αναφορά σε δύο σημαντικές προσπάθειες που στοχεύουν στη διαμόρφωση του κατάλληλου πλαισίου και που θα προάγουν την εφαρμογή της ανακουφιστικής φροντίδας στη χώρα μας, που είναι:

- Η Μέριμνα, μη κερδοσκοπική εταιρεία, διοργανώνει πρόγραμμα κατάρτισης για νοσηλευτές, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και γιατρούς, οι οποίοι στην συνέχεια θα στελεχώσουν την πρώτη υπηρεσία κατ' οίκον νοσηλείας για παιδιά και εφήβους, που πάσχουν από

χρόνια και απειλητικά για τη ζωή τους νοσήματα. Η Μέριμνα μετράει ήδη δεκαπέντε χρόνια εμπειρίας στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε παιδιά, οικογένειες, εκπαιδευτικούς και σχολικές κοινότητες σχετικά με την αντιμετώπιση εμπειριών που αφορούν την αρρώστια και το πένθος. Το έργο της Μέριμνας έχει αναγνωρισθεί στην Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό.

- Το Κέντρο Βιοϊατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας της Εκκλησίας της Ελλάδος διοργανώνει τα δυο τελευταία χρόνια εκπαιδευτικά σεμινάρια που απευθύνονται σε γιατρούς, νοσηλευτές, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς με στόχο την εκπαίδευσή τους στην Ανακουφιστική Φροντίδα.

Απότερος σκοπός της εκπαιδευτικής αυτής προσπάθειας είναι η δημιουργία διεπιστημονικής ομάδας που θα αποτελέσει το έμψυχο δυναμικό της κατ' οίκον νοσηλείας για ασθενείς που χρειάζονται ανακουφιστική φροντίδα. Η υπηρεσία της κατ' οίκον νοσηλείας θα λειτουργήσει στα πλαίσια του προγράμματος Hospice υπό την αιγίδα του Κοινωφελούς Ιδρύματος Μεσογαίας και Λαυρεωτικής «Μιχαήλ ο Χωνιάτης».

Η εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας, θεωρητική και πρακτική στην ανακουφιστική φροντίδα, αποτελεί τη βασικότερη προϋπόθεση για την οργάνωση και λειτουργία των κατάλληλων υπηρεσιών που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των αρρώστων και των οικογενειών τους. Η επιστημονική κοινότητα και η ευρύτερη κοινωνία οφείλουν να στηρίξουν αυτές τις πρωτοβουλίες.

Μπορεί, οι βιωματικές εμπειρίες των ατόμων που βρίσκονται στο τελικό στάδιο της ζωής τους να μην δημοσιευτούν στις σελίδες κάποιου περιοδικού, αφού συνήθως υπάρχει περισσότερο ενδιαφέρον για τα «ανώδυνα θέματα».

Η φωνή τους σπάνια ακούγεται.

Είναι θητική υποχρέωση όλων των επαγγελματιών υγείας να υπερασπιστούν το δικαίωμα του αρρώστου να ζήσει με αξιοπρέπεια ως την τελευταία στιγμή της ζωής του και αυτή ακριβώς συνοψίζεται στη φράση της Cicely Saunders «Voice for the Voiceless».

Θεοδώρα Παππά
Πρόεδρος Τομέα
Νοσηλευτικής Ογκολογίας

Περιφερειακό Τμήμα Θεσσαλονίκης

Το 2^ο Σεμινάριο Βασικής Υποστήριξης της Ζωής και Αυτόματης Εξωτερικής Απινίδωσης, που διοργανώνει το

Περιφερειακό Τμήμα του ΕΣΝΕ Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με τη Νοσηλευτική Υπηρεσία του Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης Παπαγεωργίου, θα πραγματοποιηθεί την Τρίτη 16 Ιουνίου 2009, ώρα 08:30-14:00, στο αμφιθέατρο του Νοσοκομείου ΓΝΘ Παπαγεωργίου. Το Σεμινάριο είναι

πιστοποιημένο από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Αναζωογόνησης (ERC).

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στον κ. Αθανάσιο Μαστροκώστα (κιν. 6974195582, email: mastro75@otenet.gr).

Για το ΔΣ του ΠΤ ΕΣΝΕ Θεσ/νίκης
Η Πρόεδρος Κοκώνη Κουτσιαντά

Εταιρία για τη Φροντίδα Παιδιών και Οικογενειών στην Αρρώστια και το Θάνατο

Παπανικολή 2Α – 152 32 Σίδερα Χαλανδρίου – Τηλ. 210 64 83 367 – Fax: 210 64 52 338

e-mail: merimna@cs.ntua.gr - www.merimna.org.gr

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η Μέρινα, προκειμένου να στελεχώσει με εξειδικευμένο προσωπικό την υπό σύσταση Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας παιδιών και εφήβων ε απειλητική νόσο τελικού σταδίου, διοργανώνει Πρόγραμμα Κατάρτισης με θέμα:

«Ανακουφιστική φροντίδα παιδιών και εφήβων με απειλητικές για τη ζωή αρρώστιες: κατ' οίκον νοσηλεία»

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε **Παιδιάτρους, Νοσηλευτές, Ψυχολόγους και Κοινωνικούς Λειτουργούς** με μέγιστο αριθμό συμμετεχόντων τους **δεκαπέντε (15)** (οι θέσεις για τις δύο τελευταίες ειδικότητες θα είναι εξαιρετικά περιορισμένες).

Απαραίτητη προϋπόθεση για συμμετοχή στο Πρόγραμμα αποτελεί το ενδιαφέρον για εργασία και παροχή κατ' οίκον νοσηλείας και στήριξης σε σοβαρά άρρωστα παιδιά και εφήβους και τις οικογένειές τους. Από τους επαγγελματίες που θα ολοκληρώσουν επιτυχώς την κατάρτιση θα επιλεγεί το προσωπικό που θα στελεχώσει την Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας της Μέριμνας. Οι υπόλοιποι καταρτισμένοι επαγγελματίες θα λειτουργήσουν ως «διασύνδεση» της Υπηρεσίας με τους χώρους εργασίας τους. Η κατάρτιση θα έχει διάρκεια 200 ωρών (120 διδακτικές ώρες και 80 ώρες κλινική άσκηση) και θα διεξαχθεί σε δώδεκα (12) συναντήσεις από τον Μάιο έως τον Δεκέμβριο του 2009. Οι συναντήσεις θα γίνονται δύο φορές το μήνα, Παρασκευή 5-8μ.μ. και Σάββατο 9πμ-4μμ, στα γραφεία της Μέριμνας, Παπανικολή 2^Α στο Χαλάνδρι. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του Προγράμματος θα χορηγηθεί στους συμμετέχοντες πιστοποιητικό κατάρτισης.

Δηλώσεις συμμετοχής πορούν να υποβάλουν:

Παιδίατροι ειδικευμένοι (ή ειδικευόμενοι που θα έχουν ολοκληρώσει τα 3/4 του χρόνου απόκτησης ειδικότητας), με κλινική επειρία στη φροντίδα παιδιών ε χρόνια ή/ και απειλητικά για τη ζωή νοσήσατα

Νοσηλευτές με πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ και διετή κλινική εμπειρία σε παιδιατρικό χώρο, ή με πτυχίο ΑΕΙ και μεταπτυχιακές σπουδές στην Κλινική Νοσηλευτική

Ψυχολόγοι με άδεια άσκησης επαγγέλματος, κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος και διετή τουλάχιστον κλινική επειρία στη στήριξη παιδιών και εφήβων

Κοινωνικοί Λειτουργοί με διετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στην κοινωνική φροντίδα παιδιών και οικογενειών.

Όσοι επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα παρακαλούνται να συμπληρώσουν το έντυπο-αίτηση που βρίσκεται στο website της Μέριμνας (www.merimna.org.gr) και να το στείλουν μαζί με σύντομο βιογραφικό σημείωμα, στη διεύθυνση:

MEPIMNA

Για το Πρόγραμμα Κατάρτισης στην Παιδιατρική Ανακουφιστική Φροντίδα

Παπανικολή 2^Α, 15232 Σίδερα Χαλανδρίου

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επίσης να στείλουν την αίτηση και το βιογραφικό σημείωμα στο fax: 210- 6452338 ή στο email: merimna@cs.ntua.gr

Αιτήσεις θα γίνονται δεκτές μέχρι τις **10 Μαΐου 2009**. Η τελική επιλογή θα γίνει κατόπιν προσωπικής συνέντευξης με τους υπεύθυνους του Προγράμματος. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στην κυρία Ε. Κοτρόζου στο τηλέφωνο 210- 6463367, κατά τις εργάσιμες ημέρες, 9πμ.-5μ.μ.

Οι Υπεύθυνες του Προγράμματος Κατάρτισης

Δανάη Παπαδάτου

Καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας
Τμήμα Νοσηλευτικής Παν/μίου Αθηνών

Μαρία Μπούρη

Παιδίατρος
Επιστημονικός Συνεργάτης Μέριμνας

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Πειραιάς 16/03/2009

Οι ψυχολόγοι της **ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΖΩΝΗΣ Μ.Κ.Ο.** στα πλαίσια της ενημέρωσης του κοινού και σε συνεργασία με τον ήλεκτρονικό ραδιοφωνικό σταθμό **Piraeus Radio**, κάθε Τρίτη 17:00 - 18:00, συμμετέχουν στην εκπομπή με τίτλο «**Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**» που μεταδίδεται ζωντανά στην ήλεκτρονική διεύθυνση <http://www.piraeusradio.gr/radio/>.

Σκοπός της εκπομπής είναι η πληροφόρηση των ακροατών πάνω σε θέματα ψυχικής υγείας, με διαφορετική και επίκαιρη θεματολογία σε κάθε εκπομπή. Η πρώτη εκπομπή πραγματοποιήθηκε έχοντας μεγάλη ανταπόκριση και ευελπιστούμε η πρωτοβουλία αυτή να έχει ακόμη μεγαλύτερη ανταπόκριση στον κόσμο.

Ραντεβού λοιπόν κάθε Τρίτη στις 17:00!

ΜΕΡΙΜΝΑ ΖΩΝΗΣ Μ.Κ.Ο.

Πραξιτέλους 183 Πασαλιμάνη - 18535 Πειραιάς, Τηλ. 210 4297222 - 210 4297922, Fax. 210 4297410

Website: www.merimna.org, e-mail: merimnaz@otenet.gr / 2merimna@otenet.gr

Τομέας Επείγουσας Και Εντατικής Νοσηλευτικής

6^{ος} Εκπαιδευτικός Κύκλος Μαθημάτων

Ο TEEN θέλοντας να συμβάλλει στη συνεχή εκπαίδευση των νοσηλευτών Επείγουσας και Εντατικής Φροντίδας, διεξάγει τον 6^ο Εκπαιδευτικό του Κύκλο Μαθημάτων που θα πραγματοποιηθεί σε αμφιθέατρα νοσοκομείων για να διευκολύνει την πρόσβαση των νοσηλευτών.

Η συνεχής επιμόρφωση είναι αναγκαία λόγω της συνεχούς εξέλιξης στην επιστήμη και την τεχνολογία. Ο 6^{ος} Εκπαιδευτικός Κύκλος ξεκινά με δύο κλινικά φροντιστήρια, διάρκειας δύο (2) ωρών το καθένα: την Οξειοβασική Ισορροπία

και την ερμηνεία του Ηλεκτροκαρδιογραφήματος. Η συμμετοχή είναι δέκα (10) ευρώ για την παρακολούθηση και των δύο (2) μαθημάτων και περιλαμβάνει πιστοποιητικό παρακολούθησης, το εκπαιδευτικό υλικό (σε cd) και καφέ. Το θέμα της Οξειοβασικής Ισορροπίας, λόγω του έντονου ενδιαφέροντος των νοσηλευτών, θα πραγματοποιηθεί δύο φορές. Ο 6^{ος} Εκπαιδευτικός Κύκλος θα συνεχιστεί με διαφορετική θεματολογία μετά το Σεπτέμβριο του 2009. Σκοπός μας είναι να πραγματοποιείται ένα μάθημα το μήνα.

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΣΝΕ 6^{ος} ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ - 2009

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΘΕΜΑ - ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ	ΤΟΠΟΣ
29 Απριλίου 2009 Ημέρα Τετάρτη Ωρα 16:00 - 18:00	«Οξειοβασική Ισορροπία» Βασιλική Γκουλιαδίτη Υπ/χος (N) εα	Αμφιθέατρο ΓΝΑ «Γ. Γεννηματάς»
20 Μαΐου 2009 Ημέρα Τετάρτη Ωρα 16:00 - 18:00		Αμφιθέατρο ΓΝΠ «Τζάνειο»
11 Ιουνίου 2009 Ημέρα Τετάρτη Ωρα 16:00 - 18:00	«Ερμηνεία του Η.Κ.Γ.» Χριστίνα Φεστερίδου, Νοσηλεύτρια ΠΕ, PhD, Επισκ. Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	Αμφιθέατρο ΓΝΑ ΚΑΤ

Η Επιτροπή του TEEN

ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ: ΟΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΚΛΕΙΝΟΥΝ. ΔΗΛΩΣΤΕ ΕΓΚΑΙΡΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

ICN 24th QUADRENNIAL CONGRESS
27/06 - 4/07/2009, Durban, South Africa
«Leading Change: Building Healthier Nations»

Για τη συμμετοχή σας στο Διεθνές Συνέδριο του ICN, μπορείτε να απευθύνεστε στην εταιρεία **tourgats I.t.d.**, (τηλ: 210-9793454 / 457, fax: (+30) 210-9793459, e-mail: tourgats_lt@gats.gr).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9 & 14 ΗΜΕΡΩΝ

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ICN ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Την Δευτέρα 23 Μαρτίου 2009 πραγματοποιήθηκε επίσημη επίσκεψη της **Προέδρου του International Council of Nurses, Dr Hiroko Minami** στην Κύπρο.

Παράλληλα διοργανώθηκε στρογγυλό τραπέζι στο οποίο συμμετείχε και η **Πρόεδρος του European Federation of Nurses κ. Crete Cristensen**. Ο ΕΣΝΕ εκπροσωπήθηκε στην παραπάνω συζήτηση από τον Γενικό Γραμματέα, κ. Ε. Δούση ο οποίος ανέπτυξε το θέμα «Νοσηλευτική Στελέχωση: Προβλήματα & Προοπτικές». Στη συζήτηση επίσης συμμετείχαν βουλευτές της Κυπριακής Δημοκρατίας, αξιωματούχοι του έπουργείου έγειας, αξιωματούχοι φορέων υγείας και νοσηλευτικών φορέων, όπου προέκυψαν χρήσιμα συμπεράσματα για τα προβλήματα και το μέλλον της νοσηλευτικής στην Κύπρο.

Το σημαντικότερο όμως συμπέρασμα είναι η ενότητα όλων των νοσηλευτικών φορέων και η κοινή δράση τους για την προαγωγή της νοσηλευτικής και των νοσηλευτών. Μήπως και εμείς πρέπει να προβληματιστούμε;....

Ο ΤΡΑΥΜΑΤΟΦΟΡΕΑΣ ΜΕ ΤΟ ΠΛΑΤΥ ΧΑΜΟΓΕΛΟ, ΤΟ ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΦΡΟΝΗΣΗ

Τη φετινή πασχαλιά σχεδίαζα να την περάσω οικογενειακά και με φίλους στο πατρικό μου σπίτι στο χωριό.

Δύο εβδομάδες πριν τις γιορτές του Πάσχα, βρισκόμουν στο νοσοκομείο για επείγουσα νοσηλεία της μητέρας μου, όταν μου τηλεφώνησαν από το χωριό ότι ο αδελφός μου ο Κώστας χτύπησε με τη μηχανή και τον έχουν μεταφέρει στα επείγοντα περιστατικά επαρχιακού νοσοκομείου. Η αξονική τομογραφία έδειξε εννιά κατάγματα πλευρών και δύο κατάγματα στη σπονδυλική στήλη. Αναστάτωση, επείγοντα εξιτήριο και με τη μητέρα μου «βαλίτσα χωρίς ρόδες» ταξιδεύω για την επαρχία.

Η ανοιξιάτικη φύση στην καλύτερή της ώρα. Εγώ στη χειρότερη. Όμως, οι ανθισμένες παπαρούνες, οι μαργαρίτες και τα μπουμπουκιασμένα τριαντάφυλλα μου δίνουν θάρρος. Ξέχνα λέω στον εαυτό μου τα χειρότερα. Ξέχνα και την Πασχαλιά, άλλωστε προηγείται η εβδομάδα των παθών.

Οι κακώσεις είναι σοβαρές. Ο Κώστας κινδυνεύει από παραπληγία. Άγιο είχε, φωνάζουν ειδικοί και μη ειδικοί.

Το ιατρικό συμβούλιο αποφαίνεται πως πρέπει να μεταφερθεί για επείγουσα χειρουργική επέμβαση με τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια.

Το ασθενοφόρο του νοσοκομείου, προκειμένου να μεταφερθεί εκτός νομού, χρειάζεται έγκριση από τη διοίκηση του νοσοκομείου.

Στέκομαι αδύναμη, έξω από το γραφείο της αρμόδιας υπηρεσίας και περιμένω να με δεχτούν και μάλιστα χωρίς ραντεβού.

Μια φωνή ακούγεται από την κεντρική σκάλα του νοσοκομείου: «Βοήθεια, έπεσα, σηκώστε με», φωνάζει ανήμπορα μία γιαγιά γύφτισσα, ελαφρά τραυματισμένη στο πρόσωπο. Τρέχω τη σηκώνω και προσεκτικά τη βοηθώνα καθίσει στην πολυθρόνα. «Περίμενε γιαγιά» την καθησυχάζω, «θα ειδοποιήσω τον αρμόδιο».

Ο νεοδιορισμένος τραυματιοφορέας με το πλατύ χαμόγελο και τα αραιά κάτασπρα δόντια τη μεταφέρει στα επείγοντα περιστατικά.

Εγώ ήδη αισθάνομαι δυνατή. Η διοίκηση του νοσοκομείου εγκρίνει τη διακομιδή εκτός νομού.

Ο τραυματιοφορέας με το πλατύ χαμόγελο μεταφέρει τον Κώστα στο ασθενοφόρο και με απίστευτη αξιοπρέπεια δε δέχεται κανένα φιλοδώρημα. Του αρκεί λέει η φιλοφρόνηση. Ο Κώστας αύριο θα κάνει εγχείρηση σπονδυλοδεσίας τριών επιπέδων.

Σε μία εβδομάδα θα έχουμε Πασχαλιά !

Αικατερίνη Μιχελάκου - Στάχτου
Υποναύαρχος εα
τ. Διοικητής SAN

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΙΟ ΓΡΙΠΗΣ Α/ΗΙΝΙ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΚΑΙ ΝΟΣΗΛΕΙΑ ΑΣΘΕΝΩΝ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΛΟΙΜΩΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και άλλους φορείς παρακολουθεί στενά τις τρέχουσες εξελίξεις που αφορούν κρούσματα γρίπης των χοίρων σε ανθρώπους. Το φυλλάδιο αφορά την περίπτωση εμφάνισης κρούσματος γρίπης των χοίρων και περιέχει οδηγίες για τη νοσηλεία κρουσμάτων με επιβεβαιωμένη ή πιθανή γρίπη από το συγκεκριμένο στέλεχος στο σπίτι. Οι οδηγίες αυτές διαμορφώθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τα πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα. Σε περίπτωση που τα δεδομένα για τη νόσο αυτή μεταβληθούν, θα ακολουθήσουν ανάλογα διαμορφωμένες οδηγίες (βλ. αστερίσκο στο τέλος του κειμένου).

1. Η εκτίμηση της ανάγκης εισαγωγής σε νοσοκομείο ή νοσηλείας στο σπίτι γίνεται από τον ιατρό στον οποίο απευθύνθηκε ο ασθενής βάσει της βαρύτητας της κλινικής εικόνας και των αποτελεσμάτων εργαστηριακών εξετάσεων, όπου αυτές κρίνονται απαραίτητες. Ο ιατρός θα συνεκτιμήσει και παράγοντες κινδύνου για σοβαρότερη λοιμώξη όπως έγκεις γυναίκες ή ασθενείς που πάσχουν από χρόνια ιατρικά προβλήματα (π.χ. σακχαρώδης διαβήτης και καρδιο-αναπνευστική νόσος).

2. Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η άμεση τηλεφωνική επικοινωνία με το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. (τηλ. 210 5212054 και 210- 5222339)

3. Η ανάγκη χορηγήσεως αντικυών φαρμάκων για θεραπεία του υπόπτου κρούσματος καθώς και για χημειοπροφύλαξη των στενών του επαφών (π.χ. άτομα του οικογενειακού του περιβάλλοντος) θα συνεκτιμηθεί βάσει των επιδημιολογικών πληροφοριών και θα χορηγηθεί βάσει των οδηγιών προς νοσοκομεία για χειρισμό υπόπτου περιστατικού.

4. ΠΡΟΣΟΧΗ: απαγορεύεται η χρήση ασπιρίνης, ή προϊόντων με ασπιρίνη για συμπτωματική ανακούφιση (π.χ. πυρετού, κεφαλαλγίας, μυαλγών) ιδιαίτερα σε εφήβους και παιδιά λόγω του αυξημένου κινδύνου συνδρόμου RSV (σοβαρή αντίδραση στο άτομα με γρίπη που πήραν ασπιρίνη).

Είναι πολύ σημαντικό ο ασθενής και τα άτομα που συγκατοικούν με αυτόν να είναι σε εγρήγορση και να εφαρμόζουν σχολαστικά τις οδηγίες αυτές με σκοπό:

- την αποτροπή μετάδοσης της λοιμώξης στα άτομα του περιβάλλοντος και σε άλλα άτομα στην κοινότητα
- την παροχή κατάλληλης φροντίδας υγείας στον ασθενή

- την έγκαιρη ανίχνευση τυχόν επιδείνωσης της κλινικής κατάστασης του ασθενή και την παραπομπή του για ιατρική εξέταση
- την έγκαιρη ανίχνευση συμπτωματολογίας συμβατής με γρίπη σε άτομα του περιβάλλοντος του ασθενή

Προφυλάξεις μετάδοσης της γρίπης στο οικιακό περιβάλλον

- 1) Οι προφυλάξεις μετάδοσης της λοίμωξης πρέπει να λαμβάνονται για διάστημα 7* ημερών μετά την έναρξη των συμπτωμάτων του ασθενή. Στα παιδιά κάτω των 12 ετών οι προφυλάξεις πρέπει να λαμβάνονται για 14-21* ημέρες μετά την έναρξη των συμπτωμάτων. Στο διάστημα αυτό ο ασθενής πρέπει να παραμείνει στο σπίτι του και να μην πηγαίνει στην εργασία, στο σχολείο, στον παιδικό σταθμό ή άλλους δημόσιους χώρους. Ο ασθενής πρέπει να περιορίσει στο ελάχιστο την επαφή του με άλλα άτομα του σπιτιού και ιδιαίτερα με ευπαθείς ομάδες (έγκεις γυναίκες, ανοσοκατεσταλμένα άτομα, παιδιά, ηλικιωμένοι). Εάν χρηζεί φροντίδας αυτή καλό είναι παρέχεται από μόνο ένα άτομο.
- 2) Ο ασθενής πρέπει να παραμείνει στο σπίτι και να νοσηλεύεται σε καλά αεριζόμενο δωμάτιο απομονωμένο από τους υπόλοιπους κατοίκους του σπιτιού. Η πόρτα του δωματίου πρέπει να είναι πάντα κλειστή. Στο χώρο αυτό συνιστάται να υπάρχουν διπλά στο κρεβάτι του ασθενή, εκτός από τα απαραίτητα για τη νοσηλεία του (θερμόμετρο, αντιπυρετικά κ.α.), χαρτομάντιλα, χειρουργικές μάσκες, αλκοολούχο αντισηπτικό και ένας κάδος με καπάκι (κατά προτίμηση ποδοκίνητος) με πλαστική σακούλα για την απορρίψη των χαρτομάντιλων. Εάν το επιπρόστιμο η διαμόρφωση του σπιτιού, συνιστάται η διάθεση νιπτήρα και τουαλέτας με άμεση επικοινωνία με το δωμάτιο νοσηλείας. Εάν όχι και εάν είναι δυνατόν πρέπει να υπάρχει καλός αερισμός σε κοινούς χώρους (π.χ. κουζίνα, τουαλέτα). Ο ιατρικός εξοπλισμός (θερμόμετρα, πιεσόμετρα) πρέπει να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τον ασθενή.
- 3) Όταν ο ασθενής βήχει ή φτερνίζεται πρέπει πάντα να χρησιμοποιεί χαρτομάντιλα, τα οποία στη συνέχεια πρέπει να απορρίπτεται σε πλαστική σακούλα και ακολούθως στο σάκο απορρυμάτων. Αμέσως μετά ο ασθενής πρέπει να πλένει τα χέρια του και να ακολουθεί επάλειψη με αλκοολούχο διάλυμα.
- 4) Όλα τα άτομα που συγκατοικούν με τον ασθενή πρέπει να ακολουθήσουν σχολαστικά τις προφυλάξεις μετάδοσης. Συγκεκριμένα, απαιτείται συχνό πλύσιμο των χεριών με σαπούνι και νερό και ακολούθως αντισηφία με αλκοολούχο διάλυμα. Τα χέρια πρέπει να πλένονται πριν και μετά κάθε επαφή (φροντίδα) με τον ασθενή ή την επαφή με αντικείμενα που πιθανόν να έχουν μολυνθεί από τον ασθενή ή τις εκκρίσεις του. Η χρήση γαντιών επιβάλλεται κατά την φροντίδα του ασθενή και την επαφή με αναπνευστικές εκκρίσεις (πτύελα, εκκρίσεις μετά από βήχα). Αμέσως μετά την αφαίρεση των γαντιών πρέπει να ακολουθεί πλύσιμο των χεριών με νερό και σαπούνι. Τα γάντια πρέπει να πετιούνται μετά τη χρήση και να μην ξαναχρησιμοποιούνται. Αν δεν υπάρχει δυνατότητα πλυσίματος των χεριών με σαπούνι και νερό, το άτομο που φροντίζει τον ασθενή πρέπει να πλένει τα χέρια του με αλκοολούχο αντισηπτικό. Η χρήση των γαντιών δεν υποκαθιστά την υγειεινή των χεριών. Σε περίπτωση που προβλέπεται στενή επαφή κάποιου ατόμου με τον ασθενή (απόσταση ≤ 1 μέτρου) και οι δύο πρέπει να φορούν χειρουργική μάσκα.
- 5) Συνιστάται να απασχολείται με τη φροντίδα του ασθενή ένα μόνο άτομο (κατά προτίμηση όχι έγκυος γυναίκα, λόγω υψηλότερου κινδύνου επιπλοκών από γρίπη σε εγκύους).
- 6) Τα άτομα που δεν έχουν εκτεθεί στην γρίπη των χοίρων και δεν ασχολούνται με τη φροντίδα του ασθενή, συνιστάται να μη διαμένουν στο σπίτι, καθόλη τη διάρκεια της νόσου του ασθενή εάν αυτό είναι δυνατό. Εάν η εισόδος τους είναι απαραίτητη, τότε πρέπει να αποφύγουν την άμεση επαφή με τον ασθενή (πρόσωπο με πρόσωπο επαφή).
- 7) Άτομα που φροντίζουν μικρά παιδιά που ασθενούν, όταν κρατούν τα παιδιά θα πρέπει να τοποθετούν τα σαγόνια των παιδιών στον ώμο τους αυτά να μην βήχουν στο πρόσωπό τους. Καλό είναι σε τέτοιες περιπτώσεις να ελαχιστοποιείται ο χρόνος άμεσης επαφής και να χρησιμοποιείται χειρουργική μάσκα ή μάσκα υψηλής αναπνευστικής προστασίας μίας χρήσεως. Μετά την αφαίρεση της μάσκας πρέπει να ακολουθεί προσεκτική υγειεινή των χεριών.

- 8) Τα άτομα που εισήλθαν στο δωμάτιο νοσηλείας του ασθενή δεν πρέπει να πιάνουν τα μάτια, τη μύτη και το στόμα τους, όπως και τα αντικείμενα του περιβάλλοντος πριν εξέλθουν από το δωμάτιο, απορρίψουν τη μάσκα και τα γάντια, πλύνουν τα χέρια τους και κάνουν επαλειψη με αλκοολούχο αντισηπτικό. Για το σκοπό αυτό πρέπει να υπάρχει ακριβώς έξω από το δωμάτιο όπου νοσηλεύεται ο ασθενής κάδος με πλαστική σακούλα.
- 9) Απαγορεύονται το κάπνισμα και η λήψη τροφής ή υγρών μέσα στο δωμάτιο του ασθενή από άλλα άτομα.
- 10) Ο ασθενής δεν πρέπει να μοιράζεται με άλλα άτομα οικιακά σκεύη, πετσέτες, σεντόνια ή ρούχα. Τα αντικείμενα αυτά μπορούν να ξαναχρησιμοποιηθούν μετά από πλύσιμο με ζεστό νερό και απορρυπαντικό στην υψηλότερη δυνατή θερμοκρασία. Ο μιατσιμός του ασθενή πρέπει να συλλέγεται με ήπιες κινήσεις σε σακούλες και να πλένεται για τουλάχιστον 25 λεπτά στους 71°C.
- 11) Όλες οι επιφάνειες με τις οποίες έρχεται σε επαφή ο ασθενής πρέπει να καθαρίζονται συχνά με απολυματικά ευρέως φάσματος και αποδεδιγμένης δραστικότητας. Στο σπίτι μπορεί να χρησιμοποιείται διάλυμα υποχλωριώδους νάτριου (οικιακή χλωρίνη) σε αραίωση 1:10 (1 μέρος χλωρίνη προς 10 μέρη νερό). Το διάλυμα αυτό δεν πρέπει να αναμιγνύεται με άλλα καθαριστικά ή απολυματικά και πρέπει να χρησιμοποιείται άμεσα μετά την παρασκευή του γιατί αλλιώς χάνει τη δραστικότητά του. Το άτομο που καθαρίζει πρέπει να φορά ελαστικά γάντια μιας χρήσεως και μάσκα.
- 12) Ο εξοπλισμός νοσηλείας (π.χ. θερμόμετρα, πιεσόμετρα) μπορεί να απολυμανθεί με διάλυμα αλκοόλης 70%.
- 13) Τα απορρίμματα του ασθενή πρέπει να τοποθετούνται σε σάκο απορριμμάτων που κλείνει καλά. Το άτομο που τα απορρίπτει πρέπει να φορά γάντια.
- 14) Οι μετακινήσεις του ασθενή πρέπει να περιορίζονται στις απολύτως απαραίτητες. Σε περίπτωση που πρέπει να μεταφερθεί σε άλλο χώρο ή και έξω από το σπίτι για ιατρικούς λόγους, ο ασθενής και ο συνοδός του πρέπει να φορούν χειρουργική μάσκα.
- 15) Οι επισκέψεις προς τον ασθενή πρέπει να αποτρέπονται όσο είναι δυνατό. Ένα τηλεφώνημα είναι ασφαλέστερο από μία επίσκεψη. Σε περίπτωση που καταστεί αναγκαία μία επίσκεψη, αυτή πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο σύντομη και ο επισκέπτης να φορά χειρουργική μάσκα και γάντια.
- 16) Τα άτομα που πιθανόν ήρθαν σε επαφή με τον ασθενή ή τις εκρίσεις του πρέπει να είναι σε εγρήγορση για 7* ημέρες μετά την τελευταία πιθανή έκθεση, για την εμφάνιση πυρετού ή συμπτωμάτων από το αναπνευστικό (βήχας, δύσπνοια). Σε περίπτωση εμφάνισης συμπτωμάτων πρέπει να εξετάσουν από ιατρό. Κατά την προσέλευσή τους στο χώρο εξέτασης (ιατρείο, Κέντρο Υγείας, νοσοκομείο) πρέπει να φορούν χειρουργική μάσκα. Άτομα ασυμπτωματικά που φροντίζουν ασθενή με γρίπη από το πανδημικό στέλεχος δεν χρειάζεται να περιορίσουν τις δραστηριότητες τους.

* Τα χρονικά διαστήματα μεταδοτικότητας (7 ημέρες για ενήλικες, 14-21 ημέρες για παιδιά) και επώασης (5-7 ημέρες) αφορούν τρέχουσες πληροφορίες από διεθνείς οργανισμούς για τον ίδιο της γρίπης των χοιρών και έχουν προσαρμοσθεί με βάση δεδομένα από την εποχική γρίπη και γρίπη των πτηνών. Είναι πιθανό τα διαστήματα αυτά να τροποποιηθούν όταν υπάρχουν περαιτέρω πληροφορίες για το συγκεκριμένο στέλεχος της γρίπης των χοιρών.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΙΟ ΓΡΙΠΗΣ

Τι είναι η γρίπη των χοιρών;

Η γρίπη των χοιρών είναι μία οξεία νόσος του αναπνευστικού συστήματος των χοιρών που οφείλεται σε ίδια της γρίπης τύπου A. Γρίπη που προέρχεται από χοιρίους έχει αναφερθεί και σε άγρια πτηνά, άλλα γιανός και ανθρώπους αλλά η μετάδοση από το ένα ζωικό είδος στο άλλο θεωρείται σπάνιο γεγονός. Έως τώρα έχουν απομονωθεί σε χοιρίους τρεις υπότυποι του ιού της γρίπης: ο H1N1, ο H1N2 και ο H3N2.

Μπορούν να μολυνθούν και οι άνθρωποι από γρίπη των χοιρών;

Ναι. Ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1950 είχαν αναφερθεί μεμονωμένα κρούσματα γρίπης των χοιρών σε ανθρώπους που είχαν άμεση επαφή με τα ζώα (π.χ. εργάζομενοι σε φάρμες με χοιρίους). Στην Ευρώπη, έχουν αναφερθεί 17 κρούσματα γρίπης των χοιρών από το 1958. Στις ΗΠΑ, μία επιδημία γρίπης των χοιρών αναφέρθηκε σε στρατιωτικό προσωπικό στο Fort Dix της New Jersey το 1976, αν και δεν αποδείχθηκε ποτέ επιδημιολογική σχέση με χοιρίους. Υπήρχε, όμως, μετάδοση της νόσου από άνθρωπο σε άνθρωπο, γεγονός που οδήγησε σε περισσότερα από 200 κρούσματα, εκ των οποίων 12 νοσηλεύθηκαν και ένα απεβίωσε.

Ποια είναι τα συμπτώματα της γρίπης των χοιρών στους ανθρώπους;

Τα συμπτώματα της νόσου στους ανθρώπους είναι παρόμοια με αυτά της εποχικής γρίπης: αιφνίδια έναρξη πυρετού και συμπτώματα από το αναπνευστικό σύστημα (όπως βήχας, καταρροή, πονόλαιμος, πόνος στους μυς, πονοκέφαλος), ενώ μπορεί να παρουσιαστούν και συμπτώματα από το γαστρεντερικό, όπως διάρροια.

Πώς μολύνονται οι άνθρωποι;

Συνήθως, οι άνθρωποι μολύνονται με τον ίδιο της γρίπης των χοιρών μέσω άμεσης επαφής με χοιρίους. Έχουν αναφερθεί κρούσματα λόγω μετάδοσης από άνθρωπο σε άνθρωπο στο παρελθόν, αλλά είναι πολύ σπάνια. Ο ίδιος δεν μεταδίδεται από κατανάλωση χοιρινού κρέατος ή προϊόντων του.

Γιατί συνιστά πρόβλημα η διαμορφωθείσα κατάσταση στο Μεξικό και τις ΗΠΑ;

Το νέο στέλεχος ιού γρίπης των χοιρών, που αρχικά απομονώθηκε σε περιοχές του Μεξικού και σε νότιες περιοχές των ΗΠΑ, περιέχει γονίδια ιού γρίπης από χοίρο, πτηνά και άνθρωπο, σε έναν συνδυασμό που δεν είχε παραπηρθεί στο παρελθόν. Επιπρόσθετα, υπάρχουν ενδείξεις για μετάδοση από άνθρωπο σε άνθρωπο, ενώ έχει αναφερθεί βαριά νόσηση σε μεγάλο αριθμό ασθενών στο Μεξικό. Αυτό αυξάνει την πιθανότητα πρόκλησης επιδημίας με παγκόσμια διασπορά.

Πώς αντιμετωπίζεται προς το παρόν η κατάσταση;

Το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ) βρίσκεται σε καθημερινή επικοινωνία με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ECDP) και το Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO) και παρακολουθούν στενά την κατάσταση. Οι Υγειονομικές αρχές στο Μεξικό και στις ΗΠΑ έχουν λάβει μέτρα ελέγχου της επιδημίας, όπως ενημέρωση σχετικά με τα μέτρα τήρησης προσωπικής υιογενής, ενίσχυση της επιδημιολογικής επιτήρησης και συμβουλές για αποφυγή μεγάλων συναθροίσεων, με σκοπό την αποφυγή της εξάπλωσης της νόσου.

Τι εννοούμε με τον όρο «πανδημία γρίπης»;

Ως πανδημία γρίπης χαρακτηρίζεται μία επιδημία με παγκόσμια εξάπλωση που προκαλείται από ένα καινούριο ίδιο της γρίπης που προσβάλλει ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού που δεν έχει ανοσία στον ίδιο. Κατά τον εικοστό αιώνα, υπήρξαν 3 πανδημίες (το 1918, το 1957 και το 1968).

Υπάρχει εμβόλιο για τη γρίπη των χοιρών;

Όχι, δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή εμβόλιο που να προστατεύει τους ανθρώπους από τη γρίπη των χοιρών, αλλά υπάρχει ένα που προστατεύει τους ίδιους τους χοιρίους.

Το υπάρχον εμβόλιο για την εποχική γρίπη προστατεύει τον άνθρωπο από τη γρίπη των χοιρών;

Δεν φαίνεται ότι το εμβόλιο για την εποχική γρίπη προστατεύει κατά της γρίπης των χοιρών. Ωστόσο, δεν μπορεί να αποκλείστε, στην παρούσα φάση, η παράλληλη προστασία από το υπάρχον εμβόλιο για την εποχική γρίπη. Πρέπει να διελαχθούν οι σχετικές επιστημονικές μελέτες για να αποκλείστε κάτι τέτοιο. Αυτές οι μελέτες έχουν εξεκινήσει ήδη, αλλά θα χρειαστεί αρκετός χρόνος για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

Μπορεί να θεραπευτεί η γρίπη των χοιρών στους ανθρώπους;

Η αγωγή είναι κυρίως συμπτωματική. Οι περισσότεροι ιοί γρίπης των χοιρών είναι ευαίσθητοι σε υπάρχοντα αντικα άραγε φάρμακα, όπως οι αναστολές της νευραμινιδάσης (οσελταμιβίρη και ζαναμιβίρη). Ο ίδιος που απομονώθηκε στο Μεξικό και τις ΗΠΑ είναι ευαίσθητος σε αναστολές νευραμινιδάσης αλλά ανθεκτικός σε άλλα φάρμακα (π.χ. αμανταδίνη).

Είναι ασφαλές να ταξιδέψω σε προσβεβλημένες περιοχές;

Προς το παρόν, δεν έχει εκδοθεί σχετική οδηγία από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO) για αποφυγή ταξιδίου στις προσβεβλημένες περιοχές. Άτομα που σκοπεύουν να ταξιδέψουν σε αυτές τις περιοχές μπορούν να απευθύνονται στο δικτυακό τόπο του ΚΕΕΛΠΝΟ (www.keeplno.gr) ή του WHO (www.who.int). Όλοι οι ταξιδιώτες θα πρέπει να τηρούν με σχολαστικότητα μέτρα προσωπικής υιογενής, όπως αναφέρονται πιο κάτω.

Πώς μπορώ να προστατευτώ από τη νόσο;

- Αποφεύγετε στενές επαφές με άτομα που έχουν ασθενήσει. Εάν αρρωστήσετε, κρατείστε απόσταση από τους άλλους για να μην τους μεταδώσετε τη νόσο
- Μην πηγαίνετε στη δουλειά ή στο σχολείο εάν αρρωστήσετε, αλλά μείνετε στο σπίτι σας για να μην μεταδώσετε την ασθένεια και στους άλλους
- Καλύψτε το στόμα και τη μύτη σας με μαντήλι όταν βήχετε ή φτερνίζεστε. Πετάξτε το μαντήλι στα σκουπίδια μετά τη χρήση του. Με αυτό τον τρόπο, προστατεύετε τους άλλους
- Το συχνό πλύσιμο χειρών θα σας προστατέψει από τα μικρόβια. Πλύνετε τα χέρια σας συχνά, ειδικά μετά τη βήχα ή το φτέρνισμα. Τα καθαριστικά χειρών που περιέχουν αλκοόλ είναι επίσης αποτελεσματικά. Αποφύγετε να ακουμπάτε τα μάτια σας, τη μύτη ή το στόμα σας, γιατί με αυτόν τον τρόπο εξαπλώνεται η μόλυνση.

Το θέμα του φετινού εορτασμού της Διεθνούς Ημέρας Νοσηλευτών, όπως αυτό έχει καθοριστεί από το Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών (ICN) είναι: «**Delivering Quality, Serving Communities: Nurses Leading Care Innovations**» - «Οι Νοσηλευτές πρωτοπόροι στις καινοτομίες φροντίδας»

INTERNATIONAL COUNCIL OF NURSES

Delivering Quality, Serving Communities **Nurses Leading Care Innovations**

12 May 2009
International Nurses Day

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ:
ΤΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΕΙΝΑΙ ΕΝΤΥΠΟ ΠΟΛΥΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟ.
ΦΙΛΟΔΟΣΕΙ ΝΑ ΦΙΛΟΞΕΝΗΣΕΙ
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΕΙΣ. ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΕΙΝΑΙ
ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ.
ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΑΡΘΡΟ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΦΕΡΕΙ Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ
ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΕΣΝΕ.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΣΝΕ

2008 - 2012

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
ΕΛΕΝΗ ΚΥΡΙΤΣΗ-ΚΟΥΚΟΥΛΑΡΗ

Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:
ΗΡΩ ΜΠΡΟΚΑΛΑΚΗ-ΠΑΝΑΝΟΥΔΑΚΗ

Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΒΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΥΣΗΣ

ΤΑΜΙΑΣ:
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΑΤΣΙΟΥ-ΜΕΓΑΠΑΝΟΥ

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ:
ΜΑΡΙΑ ΤΣΕΡΩΝΗ

ΜΕΛΗ:
ΜΑΡΙΑ ΓΚΙΚΑ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΕΛΛΗΣ
ΑΘΗΝΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ-ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

«ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ»

ΚΩΔΙΚΟΣ: 2533
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΣΟΣ
ΠΥΡΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ Γ' ΚΤΙΡΙΟ, ΑΘΗΝΑ 115 27
Τηλ.: 210 77.02.861, Fax: 210 77.90.360
e-mail: esne@esne.gr www.esne.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ:
ΕΛΕΝΗ ΚΥΡΙΤΣΗ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Ε. ΓΙΑΒΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ,
Δ. ΔΗΜΗΤΡΕΛΛΗΣ, Ε. ΔΟΥΣΗΣ,
Α. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ-ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ,
Η. ΜΠΡΟΚΑΛΑΚΗ-ΠΑΝΑΝΟΥΔΑΚΗ,
Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Μ. ΤΣΕΡΩΝΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Α.Β.Ε.Ε.
ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ-ΧΟΡΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ-ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 80

Τηλ.: 210 36.24.728, 210 36.01.605
info@papanikolaou.gr, www.papanikolaou.gr

**ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΆΛΛΑΓΗΣ
ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΑΣ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ
ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΤΕ
ΕΓΚΑΙΡΩΣ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΣΝΕ ΣΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ:
210 77.02.861, 210 74.85.307
Ή ΣΤΟ FAX:
210 77.90.360**

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΜΕΛΗ	ΕΤΗΣΙΑ	30€
	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ	36€
ΑΡΩΓΑ ΜΕΛΗ	ΕΤΗΣΙΑ	15€
	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ	18€
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ		30€

Αρ. Λογαριασμού:
112-00-2786-016900, Alpha Bank,
Κατάστημα Πύργου Αθηνών.

(Να αποστείλετε με fax αντίγραφο
της απόδειξης κατάθεσης)